

Onderwerp: **Concept Regionale Energie Strategie**

Aan de raad,

Gevraagde beslissing:

1. Op basis van de concept-RES Foodvalley, het proces met de stakeholders te vervolgen naar een RES 1.0;
2. Het rijk op te roepen om het onderzoek naar de potentie van alternatieve energiebronnen en energiedragers te versnellen en aan te geven wat de daarbij te maken keuzes voor de regio zijn.

1. Inleiding

Op basis van afspraken in het Klimaatakkoord stellen 30 regio's in Nederland een Regionale Energie Strategie (RES) op. Zij brengen daarvoor in beeld hoeveel duurzame elektriciteit zij denken op te kunnen wekken in 2030 en welke (potentiële) regionale warmtebronnen er zijn. Dit doen zij in twee fasen: door het inleveren van een concept-RES op 1 oktober 2020 en een RES 1.0 op 1 juli 2021. Regio Foodvalley is één van deze regio's. Aan deze RES is een landelijke opgave verbonden, waaronder de ruimtelijke inpassing van 35 TWh duurzame opwek van elektriciteit op land in 2030.

In de regio is er consensus bij de stakeholders voor een concept RES dat uitgaat van 0,75 TWh duurzame elektriciteitsopwekking door middel van zonne- en windenergie in 2030. Het streven is een bijdrage van 1 TWh door samen met rijk en stakeholders te werken aan het oplossen van belemmeringen. Er wordt in het concept bod eerst gekeken naar mogelijkheden op "logische" bestemmingen voor zon (daken, parkeerterreinen, etc.) en langs de hoofdinfrastructuur (snelwegen). Uitgangspunt hierbij is minimaal 1,5% energiebesparing per jaar. Aanvullende mogelijkheden voor wind en zon, buiten de infrastructuur, worden verder onderzocht in de periode naar RES 1.0.

Barneveld heeft met de zonneladder al beleid op het gebied van zon (bij voorkeur op daken en onder voorwaarden op land). Daarnaast voeren wij conform de besluiten van de raad winddialoog, waarbij wij in het gebied ten zuiden van de A1, ter hoogte van Harselaar, met betrokken partijen de mogelijkheden voor 12 MW windenergie gaan onderzoeken. Voor het overige grondgebied zullen wij de dorpenoer hervatten waarbij van onderop wordt gebouwd aan een verantwoorde energiemix. Er zijn vijf warmteclusters, waarvan één in Barneveld, die mogelijk geschikt zijn voor een bovenlokaal warmtenet.

De gemeenteraad is het bestuursorgaan dat verantwoordelijk is voor het ontwikkelen en uitvoeren van omgevingsbeleid. Elke 2 jaar herijkt iedere energieregio in Nederland de RES op grond van nieuwe inzichten, innovaties of ervaringen. Zo ontwikkelt de RES zich stapsgewijs.

In verband met Corona heeft het Nationaal Programma RES de planning van het landelijke RES-proces aangepast. Hierdoor is er vier maanden extra ruimte ontstaan voor het proces tot aan de RES 1.0. Lokale processen en inbreng vormen de basis voor een gedragen definitieve versie van de RES. Wij zullen ons daarom blijven inzetten om het participatie- proces zorgvuldig te doorlopen.

2. Door de raad gestelde kaders

- Startdocument RES FoodValley (oktober 2019)
- Energievisie 2015-2020 (2015)
- Zonneladder (2019)

3. Effect

Ruimte geven voor de uitwerking van een concept-RES naar een regionaal gedragen RES.

4. Argumenten

1.1 We volgen de kaders uit het Startdocument RES FoodValley

In oktober 2019 heeft de gemeenteraad de kaders voor het RES-proces vastgesteld. Voorwaarde hierbij was

dat het college pas akkoord gaat met de concept-RES, nadat de raad een besluit heeft genomen om op basis van dit document het vervolgproces en de onderhandelingen met rijk, provincies en andere partijen in te gaan. Op basis van de nieuwe landelijke planning in verband met Corona, heeft het college er in april 2020 mee ingestemd op 1 juni 2020 het voorlopige concept-RES beschikbaar te stellen aan het NP RES voor een eerste globale, kwalitatieve toetsing.

1.2 De uitgangspunten van het concept bod RES zijn in lijn met de duurzame ambities en lokaal energiebeleid van Barneveld

Barneveld wil energieneutraal zijn in 2050. Om dit te bereiken, heeft de gemeente de afgelopen jaren lokaal energiebeleid opgesteld, zoals de Energievisie en de Zonneladder. Ook is de gemeente bezig met de voorbereidingen van een structuurvisie wind. In het RES proces heeft gemeente Barneveld haar bestaande lokale beleid als uitgangspunt ingebracht en het belang van dialoog en participatie met haar inwoners benadrukt. De inhoud van het concept bod strookt met deze uitgangspunten. Binnen de bestaande lokale beleidsuitgangspunten, heeft de gemeente Barneveld (ruim) voldoende inbreng in de RES: minimaal 12 MW windenergie (Energievisie) en 650.000 zonnepanelen (Zonneladder). Hiermee brengt Barneveld circa 0,16 TWh in binnen het concept-bod van 0,75 TWh.

1.3 De concept RES bevat de best mogelijke oplossingen in onze regio voor 2030 waarover nu consensus bestaat

De concept RES is een integraal opgesteld en afgewogen plan, tot stand gekomen door een brede groep van publieke en maatschappelijke stakeholders. Naast gemeenten, provincies en waterschappen waren dat netbeheerders, woningcorporaties, energie coöperaties, LTO, VNO-NCW en de milieucoöperaties. Regelmatig zijn de achterbannen van deze organisaties betrokken tijdens brede stakeholderoverleggen. We verwachten op basis van de kwaliteit van het proces met de stakeholders en de inhoudelijke onderbouwing dat ons concept-bod 0,75 TWh wordt gezien als een realistisch bod, waarbij de ambitie is uitgesproken ons in te willen zetten voor 1 TWh.

1.4 De gezamenlijke uitgangspunten voor nadere uitwerking naar RES 1.0 stroken met ons lokale energiebeleid

Voor een aantal zaken geldt dat zij nadere uitwerking behoeven of dat er nog geen consensus is in het stakeholderoverleg. Deze zaken worden nader uitgewerkt richting RES 1.0. De gezamenlijke uitgangspunten hiervoor passen binnen ons lokale energiebeleid en zijn:

- a) concretiseren van het concept-bod van 0,75 TWh
- b) streven naar een regionale bijdrage van 1 TWh
- c) gezamenlijke inspanning om minimaal 1,5 % energie te besparen per jaar;
- d) stimuleren van zonne-energie op voorkeursbestemmingen
- e) uitwerken van globale zoekgebieden voor windmolens en zonnevelden langs infrastructuur
- f) bepalen of er op basis van lokale processen aanvullende zoekgebieden voor windmolens en zonnevelden kunnen worden toegevoegd aan de RES 1.0. Voor Barneveld betekent dat, dat we via de dorpen toer van onderop bouwen aan een verantwoorde energiemix.
- g) zorgvuldig meewegen van de belangen van individuele inwoners, ondernemers en (lokale) maatschappelijke partijen bij de concrete zoeklocaties. In Barneveld is afgesproken dat locatietafels worden georganiseerd op het moment dat zoeklocaties concreter worden (zie memo 'Het proces op weg naar de structuurvisie windenergie in Barneveld' d.d. 16 januari 2020).
- h) uitwerken van procesafspraken over bovengemeentelijke en bovenregionale warmtebronnen;
- i) uitwerken hoe lokaal eigenaarschap en participatie bij concrete zon- of windinitiatieven in de beleidskaders van gemeenten kan worden geborgd.

1.5 De concept-RES heeft geen juridische status en is niet bestuurlijk bindend

Uiteindelijk moet de RES 1.0 een vertaling krijgen in de instrumenten van de Omgevingsvisie. De concept-RES heeft geen juridische status en is niet bestuurlijk bindend. Er kunnen daarom geen rechten aan de concept RES ontleend worden. Het is dus uitdrukkelijk een tussenresultaat en een momentopname. De RES 1.0 wordt na besluitvorming in de gemeenteraad bestuurlijk bindend voor onze gemeente. Het heeft dan de status van een beleidsstuk. Pas als de RES 1.0 verwerkt wordt in het instrumentarium van de omgevingsvisie, is er sprake van een juridische status.

2.1 Tijdens het proces wordt door stakeholders, raadsvertegenwoordigers en inwoners vaak aandacht gevraagd voor alternatieve energiebronnen en energiedragers

Voor de RES 1.0 is landelijk afgesproken dat alle regio's in kaart brengen wat zij mogelijk in 2030 aan duurzame elektriciteitsopwekking door zonne- en windenergie kunnen realiseren. Tijdens het proces bleek dat er bij veel partijen de behoefte leeft om deze elektriciteitsopwekking in samenhang te zien met andere

energiebronnen dan zon en wind en alternatieve energiedragers, zoals waterstof en kernenergie. In de concept-RES wordt aandacht gevraagd voor versnelling en onderzoek door het rijk naar andere energiebronnen dan zon en wind en opslag van energie.

5. Kanttekeningen en/of alternatieve scenario's

1.1 Het totaal aan geboden duurzame energie opwekking kan te weinig zijn

Het PBL rekent alle ingediende strategieën door. Regio's krijgen hiervan terugkoppeling vanuit het rijk of alle strategieën tezamen voldoende zijn om de landelijke opgave van 35 TWh te halen. Indien dit te weinig is, zal het rijk de opgave mogelijk herverdelen. Deze systematiek wordt ontwikkeld door de koepels zelf, en wordt alleen toegepast als het nationale doel onverhoopt niet gehaald wordt.

De 'optellingen' in de diverse kaartjes uit de openbare (voorlopige) concept-RES'en laten zien dat het ambitieniveau ten aanzien van elektriciteit over alle regio's heen lijkt aan te sluiten op de landelijke kwantitatieve afspraak (35 TWh in 2030) van de tafel elektriciteit onder het Klimaatakkoord. Of deze ambitie straks ook gerealiseerd kan worden, is van meer factoren afhankelijk dan alleen een 'optelling van TWh'

1.2 Er zijn ook andere opgaven in de regio die ruimte vragen

In de concept-RES hebben we met veel opgaven rekening kunnen houden en bekeken waar er belemmeringen zijn en koppelkansen. Er zijn echter ook een aantal opgaven waarvoor gemeenten bijvoorbeeld nog visies moeten opstellen of die een knelpunt of belemmering vormen voor de ontwikkeling zoals de RES die voorstaat. De gemeente Barneveld wil voor haar grondgebied inventariseren waar zich eventuele knelpunten voordoen in een zogenaamde 'beleidsconfrontatie'. Deze is gestart in het kader van de structuurvisie wind en kan uitgebreid worden voor de RES.

1.3 Om 55% CO₂-reductie te bereiken in 2030 en een energieneutrale regio te zijn in 2050, is meer nodig dan de huidige afspraken in de concept-RES

In Regio FoodValley streven wij naar 55% CO₂-reductie in 2030. Dat kan niet alleen ingevuld worden met duurzame opwekking van elektriciteit. De ingezette acties in de regio met betrekking tot circulaire economie, de landbouwtransitie, duurzame mobiliteit en voedsel leveren allemaal een bijdrage aan deze doelstelling. Daarnaast blijven wij ons inzetten voor energiebesparing in de gebouwde omgeving en het vinden van aanvullende mogelijkheden voor duurzame opwekking en opslag van elektriciteit.

6. Uitvoering

De landelijke planning is naar aanleiding van de Corona crisis aangepast. Samengevat zijn dit de wijzigingen:

- Op 1 juni 2020 leverden de voorzitters van de 30 regio's hun (voorlopige) concept-RES in bij het NP RES. Hierna volgde een quickscan, een tussentijdse kwalitatieve analyse, door het Planbureau voor de Leefomgeving. NP RES en de regio's gebruiken die kwalitatieve analyse om via het delen van kennis en het leren van elkaar de RES'en te verbeteren. En om belemmeringen met betrekking tot de uitvoering te agenderen en versnellen.
- De planning voor het aanleveren van de bestuurlijk vastgestelde concept-RES is verruimd van 1 juni naar 1 oktober 2020.
- Op 1 oktober start PBL de RES-analyse (kwantitatief én kwalitatief) zoals die eerder beoogd was op 1 juni. De PBL-analyse komt op uiterlijk 1 februari 2021 beschikbaar, samen met het advies van het nationaal programma RES (appreciatie).
- Het toepassen van de verdeelsystematiek – indien nodig - verschuift naar 1 februari 2021.
- De planning voor het opleveren van de RES 1.0 wordt verruimd van 1 maart 2021 naar 1 juli 2021.

De gemeenteraad blijft de mogelijkheid houden om het proces te volgen: via de website www.resfoodvalley.nl, op regionale raadsinformatieavonden, via informele overlegmomenten met de gemeenteraad en via het college.

In Barneveld hechten wij veel belang aan een goed proces van onderop, in de vorm van de dorpen-toer. Data voor de dorpen-toer zullen bekend worden gemaakt aan de raad. Maar ook in Barneveld gaan we pas verder met de processen zodra de maatregelen rondom Corona dat toelaten.

Het stakeholderoverleg wordt op de hoogte gesteld van dit besluit en gevraagd dit te verspreiden bij hun achterban. De RES blijft onderdeel van gesprek in onze lokale energiedialogen. Deze gesprekken leveren op hun beurt input voor de RES 1.0.

7. Financiële gevolgen

De totale begroting en de bijdragen

Regio Foodvalley werkt voor de jaren 2019, 2020 en 2021 met een RES-budget van €1.500.000. Voor de jaren 2019, 2020 en 2021 heeft het rijk een bijdrage van € 340.000,- per jaar beschikbaar gesteld voor het RES-proces in Regio Foodvalley. In 2020 en 2021 is hiervoor een bedrag van €109.000 per jaar noodzakelijk vanuit de regiogemeenten (besluit Regiobestuur 13 december 2019). Het overige budget wordt bekostigd door derden, waaronder de provincies Utrecht en Gelderland. De provincie Gelderland ondersteunt het proces o.a. met een onderzoek naar de warmtekansen en een bijdrage in de kosten van de regionale communicatieadviseur. Provincie Utrecht heeft bijgedragen aan extra thema ateliers voor de landbouw.

Begroting RES RFV 2019-2021		€ 1.500.000
Bijdrage Rijk	3 x € 340.000	€ 1.020.000
Bijdrage regiogemeenten	3 x €109.000	€ 327.000
Bijdragen derden		€ 153.000
Totaal		€ 1.500.000

De bijdrage van de gemeente Barneveld

De bijdrage van gemeente Barneveld aan de RES (€ 17.738 per jaar) is in 2019 eenmalig betaald uit het budget Energie en Duurzaamheid. In 2020 is dit eenmalig betaald vanuit het budget voor de Gelderse aanpak energie.

In de programmabegroting 2021, die later dit jaar (najaar 2020) aan de raad wordt voorgelegd, is het voorstel Programma Energie van de Regio Foodvalley opgenomen. Dit betreft een beleidstoevoeging voor twee jaar (A-categorie). De begroting voor dit programma is vastgesteld op €25.000,- jaarlijks. Toekomstige bijdragen vanuit de gemeente Barneveld inzake RES kunnen bekostigd worden vanuit dit programmabudget.

8. Risico's

- financiering ivm bezuinigingen
- als andere gemeenten dingen op voorhand uitsluiten of extra beperkende randvoorwaarden stellen

Burgemeester en wethouders van Barneveld,
 de secretaris, de burgemeester,
 H.F.B. van Steden dr. J.W.A. van Dijk

Bijlagen:

1. Concept Regionale Energiestrategie Regio Foodvalley
2. Samenwerken aan een energieneutrale regio

